
N A F A 2 0 1 6
INTERNASJONALE FILMFESTIVAL

prosjektbeskrivelse

UNIVERSITETET I BERGEN
Universitetsmuseet i Bergen

«Vi får vite mye om hvordan mennesker dør i Afrika, men så lite om hvordan de lever»

Henning Mankell

NAFA FILMFESTIVAL

NAFA filmfestival er en omvandrende internasjonal antropologisk filmfestival som i 2016 arrangeres ved Universitetsmuseet i Bergen og i samarbeid med Bergen internasjonale filmfestival (BIFF). Målet med festivalen er å vise nyere arbeider innenfor sjangeren antropologisk film/dokumentarfilm, samt gi et bredere publikum et innblikk i mennesker, kultur og samfunn fra hele verden – gjennom filmer som utfordrer de forestillingene vi får gjennom et nyhetsbilde preget av dramatiske enkelthendelser. Programmet i Bergen vil være tredelt: 1) Filmfestival med visning av juryutvalgte filmer, 2) workshop for visuell antropologi, 3) konferanse. NAFA 2016 ønsker spesielt å invitere filmskapere og filmer fra land som heller sjelden er å treffe på filmfestivaler i Europa og søker Hordaland fylkeskommune om støtte til dette.

Bakgrunn

De senere årene har verden kommet nærmere; bare til Hordaland alene flyttet det i 2014 6700 mennesker fra utlandet (brutto innflytting). Gjennom flyktningkrisen i Europa har vi også på veldig kort tid måttet forholde oss til verden utenfor trygge Vestlandet på en ny, og direkte måte. Samtidig kan vi spørre oss hvor mye vi egentlig vet om hvordan andre mennesker lever?

I stor grad preges våre inntrykk fra verden av nyhetsbildene i media. Nyhetene omhandler det eksepsjonelle, det uvanlige. Det vanlige, folks hverdager, får vi mindre informasjon om. Nettopp hverdagslivet – hvordan folk innretter seg i forhold til hverandre og deres naturlige og kulturelle omgivelser – opptar antropologer. Sjangeren antropologisk film er først og fremst utviklet på basis av antropologisk metode som innebærer lengre feltstudier og lengre opptakstid i felt. Tilnærmingen til mennesker, de respektfulle og tillitsfulle møtene, det faglige blikket, den innsiktsfulle kunnskapen basert på langvarige feltarbeid, vises igjen i de 'antropologiske' dokumentarfilmene som NAFA internasjonale filmfestival vil vise i Hordaland i september.

De senere årene er det flere filmskoler og uavhengige filmskapere innenfor sjangeren som kommer fra ikke-vestlige land. Produksjonen av antropologisk film er ikke lenger forbeholdt en vestlig antropolog som reiser ut for å dokumentere «de andre». Filmskapere fra land i sør presenterer nå sitt eget samfunn, og retter dessuten gjerne kamera mot vestlige samfunn og kulturelle fenomener. På mange måter har det skjedd en demokratiseringsprosess innenfor faget, der fagfestivaler som NAFA 2016 er viktige møteplasser mellom de mange filmmiljøene, og ikke minst et viktig sted å vise frem stemmer og filmer som ellers ikke får komme frem i vestlig media og -visuell kultur.

Om Nordic Anthropological Film Association

NAFA er en ideell, ikke-kommersiell organisasjon for samarbeid i fagdisiplinen visuell antropologi. Organisasjonen har vært aktiv siden midten av 1970-tallet, og har utviklet seg til et veletablert verdensomspennende nettverk av filmskapere med interesse for antropologi og kulturvariasjon, og antropologer som er interessert i film. De institusjonelle medlemskapene består i hovedsak av sosialantropologiske institusjoner og etnografiske museum i de nordiske landene, i tillegg til flere regionale høyskoler og ►

Foto: Olaf H. Smedal

mediaskoler. I en tid der antropologene like gjerne kommer fra land i sør, har NAFA hatt en økning med medlemmer fra hele verden, og fungerer også som «fødselshjelper» for filmmiljø og festivaler utenfor de nordiske områdene.

Et par av NAFA's viktigste oppgaver har vært 1) oppbyggingen av en antropologisk filmsamling, og 2) en årlig filmfestival. Den antropologiske filmsamlingen brukes i undervisning og forskning, og består av en unik samling av klassiske og nyere etnografiske filmer. De senere årene har samlingen blitt digitalisert og er tilgjengelig for medlemmer gjennom en egen nettportal som nå benyttes i undervisning verden over (www.nafa.uib.no). NAFA filmfestival er en viktig arena for å fremme nyere filmproduksjoner, og for å ha en aktiv faglig utvikling og debatt. Filmfestivalen har dessuten en viktig rolle med å formidle filmer til et bredere publikum. NAFA's filmfestival arrangeres årlig i ulike nordiske og i de senere år, andre europeiske land. I 2014 var Island vertsland for festivalen, i 2015 ble NAFA's Internasjonale filmfestival arrangert i Polen, og i september 2016 skal festivalen arrangeres i Norge og Bergen – ti år etter festivalen sist var i Bergen.

NAFA filmfestival 2016 - program

NAFA 2016 arrangeres i Bergen mellom 19. – 24. September 2016, og er den 36. internasjonale filmfestivalen i rekken. Nordic anthropological film association (NAFA) arrangerer festivalen i samarbeid med Universitetsmuseet i Bergen, samt med Bergen internasjonale filmfestival (BIFF).

Mål:

Hovedmålet for festivalen er å vise de nyeste filmene innenfor sjangeren antropologisk film/dokumentarfilm som gir innblikk i mennesker, kultur og samfunn fra hele verden – til et bredt festivalpublikum. Festivalen skal bidra til formidling av den antropologiske filmsjangeren, og bidra som treffpunkt og til faglig utvikling mellom dokumentarfilmskapere fra Norge og filmskapere fra hele verden. Samtidig er det et mål at festivalen gjennom sitt filmprogram skal stimulere til offentlig debatt om tematikkene filmene omhandler.

Nettopp ved at filmene har forskning som sitt sentrale fokus, kan festivalen bidra med alternative innspill til dokumentarfilmproduksjon i regionen. I følge den store kultur- og idrettsundersøkelsen i Hordaland fra 2013, er film en av kulturformene som det er størst interesse for blant innbyggerne. Gjennom festivalen vil publikum kunne få en ny kinoopplevelse, der filmene gir et innblikk i samfunnsvitenskapelig forskning gjennom en annen plattform enn den skriftlige. Festivalen har dermed et demokratiserende aspekt.

Filmer og filmskapere:

Programmet vil være sammensatt av antropologiske dokumentarfilmer fra kort- til spillefilmslengde, der filmenes geografiske tema/lokasjon og filmskaperne vil være fra hele verden. Festivalen ønsker å fremme dialog mellom filmskaperne og publikum, og legger vekt på at filmskaperne skal få anledning til å presentere filmene og diskutere dem med publikum, en praksis som har vært viktig i NAFA's festivaler.

NAFA 2016 vil i år spesielt invitere 20 filmskaperne fra ulike land – og da spesielt fra land utenfor USA og Europa. Filmskaperne vil inviteres etter juryen har hatt sitt siste utvelgelsesmøtet i juni.

Festivalprogram:

1) Filmfestival med visning av ca. 30 filmer, valgt ut av en internasjonalt sammensatt fagjury. Utvelgelsen gjøres blant innsendte bidrag til festivalen. Det er ventet om lag 150 innsendte bidrag når fristen går ut 8. april.

I tilknytning til filmvisningene vil det være presentasjon av filmskaper samt diskusjon med publikum (se over).

Festivalen presenterer og diskuterer filmer fra hele verden, filmer som gir et annet bilde av dagligliv enn det nyhetsmedier formidler. Selv om inntrykkene om verden er blitt mer nyansert de senere årene, er det viktig å minne om at det ikke bare er sult i Afrika og at det ikke er selvmordsbombere over alt hele tiden i Midtøsten. Alampu er en av de mange landsbyene som ble rasert av jordskjelvet i Nepal, og gjennom NAFAs filmarkiv (nafa.uib.no) kan folk se hvordan livet i landsbyen var før katastrofen – slik er de antropologiske filmene viktig samfunnsdokumentasjon. Filmer om mennesker i hverdag og fest trengs å være tilgjengelig for den offentlige debatten.

Tidligere bidrag har representert alle verdens land og omhandlet en rekke tema, alt fra materiell kultur og håndverkstradisjoner, immateriell kulturarv som dans og ritualer, hip-hop som uttrykksform, minner fra holocaust, livet som flyktning, til backpackerkultur i Asia.

2) Workshop i visuell antropologi. En todagers workshop i forkant av festivalen der fokus vil være på praktisk visuell metode og etikk for kamera- og mobiltelefonbruk på egne feltarbeid. Workshopen er spesielt tilrettelagt for studenter og forskere som ønsker å bruke film i feltarbeid, men andre interesserte er også velkomne til å delta. Instruktørene vil være filmskaperne med erfaring fra antropologisk film.

3) Konferanse. ”Ethiske utfordringer knyttet til foto og film på internett” (arbeidstittel). I de nye sosiale mediene kommuniserer vi i stor grad gjennom stillbilder og video. Snapchat og instagram har blitt en viktig og daglig måte å kommunisere på mellom venner og familie, men er også en del av kommunikasjonen som antropologer i økende grad forholder seg til i felt. Imidlertid er anonymisering av informanter en grunnleggende del av forskningsetikken i samfunnsvitenskap, og et prinsipp som blir utfordret i møte med den kontemporære billedelingskulturen.

Det etiske ansvaret for personen bak kamera er et tema som må diskuteres igjen og igjen når mediene forandres. Kulturministeren har uttrykt at lovene må følge den tekniske utviklingen, men å lage klare retningslinjer for bruk av video og foto på internett byr på en rekke utfordringer både for forskere og andre. Årets seminar inviterer til papers som diskuterer disse problemstillingene. I tillegg til tre keynotes, er det en åpen invitasjon til fagmiljøet med deadline for utkast 1. juni (se utlysning på <http://nafa2016.org/>).

Publikum og markedsføring:

(Hoved)målgrupper for festivalen er:

- Publikum med interesse for dokumentarfilm
- Studenter og fagpersoner som har samfunns- og kulturvariasjonen i verden som sitt fagfelt
- Journalister og andre som ønsker å få andre bilder fra verden i tillegg til nyhetene.
- Festivalen ønsker spesielt å invitere ungdomsskoler og videregående skoler i Hordaland. Antropologisk dokumentarfilm er etterspurt i undervisningen innenfor antropologi, geografi, kulturstudier og lignende fag, både innenfor grunnskole og videregående læring. Filmer som viser hvordan folk lever

til vanlig for eksempel i Pakistan og Afghanistan, kan være interessante for lærere og elever med klassekamerater fra disse landene.

Det er i dag over 30 videregående skoler i Hordaland som tilbyr programfaget Sosiologi og sosialantropologi, og filmfestivalen vil kunne være et bidrag til undervisningen i faget. Ved skolevisninger vil det særlig legges til rette for at elever skal kunne møte filmskaperne, og stille dem spørsmål som de kan jobbe videre med i undervisningen. NAFA vil gi forslag til tema som skolene kan jobbe med i tilknytning til filmene.

Festivalen markedsføres gjennom egne nettsider (<http://nafa2016.org/>) , på Universitetet i Bergens nettsider, våre samarbeidsinstitusjoner i inn- og utland, i sosiale medier og NAFA's nyhetsbrev som når ut til alle som er interesserte i den antropologiske tilnærmingen til dokumentarfilm. Skoler i Hordaland vil få egne invitasjoner. Programmet bli også bli markedsført gjennom BIFF.

Samarbeid

NAFA 2016 arrangeres i samarbeid med Bergen Internasjonale Film Festival (BIFF 2016). Universitetet i Bergen og BIFF har samarbeidet i flere år, og når NAFA 2016 arrangeres i Bergen utvikles samarbeidet mellom forskning og film i regionen videre. Gjennom samarbeidet ønsker vi å nå ut til et større filmpublikum og introdusere nye grupper til antropologisk film, der vi kan dra nytte av BIFFs lange erfaring og etablerte nettverk. Samarbeidet vil forhåpentligvis også kunne bidra som en møteplass mellom antropologiske filmskaperne og andre dokumentarfilmskaperne og forskere.

Programområde

- 1. oktober 2015: Call for papers/films
- 8. april 2016: deadline for innsending av film
- 1. juni 2016: deadline for innsending av papers
- 20.-22. juni 2016: juryen har siste utvelgelsesmøte.
- 19.-24. September 2016: NAFA 2016 filmfestival/konferanse
 - Workshop: 19.-20. September
 - Konferanse: 21.-22. September
 - Filmfestival: 21. – 24. september

Økonomi

NAFA filmfestival 2016 vil ha et totalbudsjett på kr. 990.000,- og Nordic anthropological film association søker Hordaland fylkeskommune om støtte på 150.000,- til reise og opphold for filmskaperne. Se for øvrig vedlagt budsjett med budsjettposter for festivalens program.